

ΜΙΝΩΙΚΟ ΑΝΑΚΤΟΡΟ
ΚΑΙ ΠΟΛΗ ΜΑΛΙΩΝ
THE MINOAN PALACE
AND CITY OF MALIA

ΚΡΗΤΗ / CRETE

Η ανασκαφή του ανακτόρου των Μαλίων και των συνοικιών γύρω από αυτό ξεκίνησε το 1915 από τον Ιωσήφ Χατζηδάκη, έφερε στο φως τμήμα της δυτικής πτέρυγας του και τάφους στην παραλία και συνεχίστηκε από το 1921 από τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή Αθηνών.

Το ανάκτορο

Το ανακτορικό συγκρότημα χτίστηκε για πρώτη φορά το 1900 π.Χ., σε θέση όπου διαπιστώθηκε και παλαιότερη κατοίκηση, και καταστράφηκε το 1700 π.Χ. μαζί με τα άλλα ανακτορικά κέντρα. Ξαναχτίστηκε γύρω στο 1650 π.Χ. στην ίδια θέση, με τις ίδιες διαστάσεις και ακολουθώντας το ίδιο γενικό σχέδιο, για να καταστραφεί οριστικά το 1450 π.Χ. Περιορισμένη κατοίκηση διαπιστώθηκε ότι υπήρξε κατά τη μετανακτορική περίοδο.

Το ανάκτορο των Μαλίων διαθέτει μια πολύ μελετημένη οργάνωση του χώρου. Χτισμένο γύρω από την κεντρική αυλή, έχει σε κάθε πτέρυγά του συγκεκριμένους τομείς και χώρους με ιδιαίτερη, διακριτή, λειτουργία. Το μεγαλύτερο μέρος των ορατών σήμερα ερείπίων ανήκει στο νεοανακτορικό συγκρότημα, ενώ από το πρώτο ανάκτορο διακρίνεται τμήμα στα βορειοδυτικά του συγκροτήματος.

Το σημαντικότερο και μεγαλύτερο τμήμα του ανακτόρου είναι η διώροφη δυτική πτέρυγα, που περιλάμβανε χώρους με θρησκευτικό χαρακτήρα, όπως η «λότζια» και η «κρύπτη των πεσών», αίθουσες υποδοχής και επίσημων εκδηλώσεων αλλά και εκτεταμένες αποθήκες. Μεγάλο κλιμακοστάσιο οδηγούσε στον όροφο, όπου θα πρέπει να υπήρχαν οι χώροι διαμο-

The excavation of the Palace of Malia and its surrounding neighborhoods that begun in 1915 by Iosif Chatzidakis, brought to light a part of its west wing and tombs along the coast and was continued since 1921 by the French Archaeological School at Athens.

The Palace

The palace complex was initially built in 1900 BC at a site where earlier habitation had been ascertained; it was destroyed in 1700 BC along with the other palace centers of the time. It was rebuilt around 1650 BC at the same site, with the same dimensions and following the same general plan, only to be destroyed once and for all in 1450 BC. Limited occupation has been detected during the Post-Palace period.

The Palace of Malia had a very well thought-out spatial organization. Built around a Central courtyard, it has in each wing specific sectors and spaces with special and discernible functionality. The majority of ruins visible today belong to the Neopalatial complex; on its northwest side, a part of the first palace may be detected.

The biggest and most important part of the palace is the two-storey west wing, which included spaces of religious character such as the "Loggia" and the "Pillar crypt", reception and great events halls, as well as extensive storerooms. A large staircase was leading to the upper storey, where the residential rooms for the occupants must have been located. Another large staircase southwest of the Central courtyard, which may have also served as a theatral

1. Βόρεια είσοδος
2. Βόρεια αυλή
3. Λοξό οικοδόμημα
4. Αίθουσα ακρόασεων - Πολύθρον
5. Βορειοδυτικός τομέας
6. Υπόστυλη αίθουσα
7. Ανατολικές αποθήκες
8. Βαμός
9. Νότια είσοδος
10. Κέρνος (τράπεζα με κοιλότητες)
11. «Κρύπτη των πεσών»
12. «Λότζια»
13. Σποβολώνες
14. Νότια πτέρυγα
15. Δυτικές αποθήκες
16. Αποθήκες και εργαστήρια

1. North entrance
2. North court
3. Oblique structure
4. Reception hall - Polythron
5. Northwest sector
6. Hypostyle hall
7. East storerooms
8. Altar
9. South entrance
10. Kernos (table with depressions)
11. "Pillar crypt"
12. "Loggia"
13. Granaries
14. South wing
15. West storerooms
16. Storerooms and workshops

νής των ενοίκων του συγκροτήματος. Μία ακόμη μεγάλη κλίμακα στα νοτιοδυτικά της κεντρικής αυλής, που χρησίμευε ίσως και ως θεατρικός χώρος, βρίσκεται δίπλα στον περίφημο κέρνο των Μαλίων, ένα τελετουργικό σκεύος με σειρά από αβαθείς κοιλοότητες σε κυκλική διάταξη. Οι επίσημοι χώροι καταλάμβαναν το βόρειο-βορειοδυτικό τμήμα του ανακτορικού συγκροτήματος. Σε αυτούς έχουν αναγνωριστεί μία δεξαμενή καθαρών και αίθουσες για ακροάσεις, τελετές και συμπόσια. Στη νότια πτέρυγα, που ήταν και αυτή διώροφη, υπήρχαν χώροι κατοικίας ή φιλοξενίας, μικρό ιερό και η μνημειώδης πλακόστρωτη νότια είσοδος του ανακτόρου. Στη βόρεια πτέρυγα και πίσω από τη στοά της κεντρικής αυλής βρίσκεται η υπόστυλη αίθουσα, με έξι πεσσούς στο εσωτερικό της, που στήριζαν στον όροφο την αίθουσα συμποσίων. Την ανατολική πτέρυγα καταλάμβαναν σχεδόν εξ ολοκλήρου αποθήκες υγρών με πεζούλια για τους πύθους και σύστημα αυλακιών και συλλεκτήρων. Στη νοτιοδυτική γωνία του ανακτορικού συγκροτήματος οκτώ κυκλικές κατασκευές σε δύο σειρές, ισομεγέθεις και αρχικά στεγασμένες, χρησίμευαν πιθανότατα για την αποθήκευση σιτηρών (σιποβολώνες).

Γύρω από το ανάκτορο εκτείνεται η μινωική πόλη, από τις σημαντικότερες στην Κρήτη. Από τις συνοικίες και τις μεμονωμένες οικίες που έχουν έως σήμερα ανασκαφεί η σπουδαιότερη είναι η Συνοικία Μ.

Η Συνοικία Μ

Η Συνοικία Μ, με έκταση μεγαλύτερη των 3.000 τ.μ., ανήκει στην εποχή των πρώτων ανακτόρων και αποτελεί το μεγαλύτερο, καλύτερα σωζόμενο και σημαντικότερο συγκρότημα της περιόδου αυτής στην Κρήτη. Τα κτίσματά της οικοδομήθηκαν γύρω στο 1800 π.Χ. και καταστράφηκαν από πυρκαγιά το 1700 π.Χ. περίπου, ταυτόχρονα με τα πρώτα ανάκτορα και τις άλλες συνοικίες της πόλης. Στα κτήρια Α και Β, που ξεπερνούν κατά πολύ το μέγεθος των συνηθισμένων κατοικιών, έχουν αναγνωριστεί χώροι ανάλογοι με αυτούς των ανακτόρων, αίθουσες διαμονής, άλλες θρησκευτικού χαρακτήρα, επίσημοι χώροι, αποθήκες. Τα μεγάλα αυτά οικοδομήματα περιβάλλονται από επτά μικρότερα κτήρια, τα πέντε από τα οποία ταυτίστηκαν με κατοικίες τεχνιτών και εργαστήρια, μεταξύ των οποίων εργαστήρια κεραμέα, χαλκούργου και σφραγιδογλύφου.

Το Ιερό των Κεράτων

Νοτιοδυτικά και σε μικρή απόσταση από το ανάκτορο των Μαλίων βρίσκεται το λεγόμενο Ιερό των Κεράτων (1800-1700 π.Χ.), ένα ημιυπόγειο συγκρότημα με διάφορους χώρους, από τους οποίους ο σημαντικότερος βρίσκεται στη βορειοανατολική πλευρά και έχει είσοδο που σηματοδοτείται από μεγάλα ιερά κέρατα από κόνιαμα.

Η νεκρόπολη του Χρυσόλακκου

Η παλαιοανακτορική νεκρόπολη του Χρυσόλακκου, 500 μ. βορειότερα του ανακτόρου, είναι ένα ταφικό συγκρότημα με ορθογώνιους μικρούς χώρους που χρησίμευαν ως νεκρικοί θάλαμοι. Σε έναν από αυτούς βρέθηκε το περίφημο κόμμα με τις μέλισσες.

space, is situated next to the famous kemos of Malia, a ritual vessel with a series of shallow depressions arranged in a circle. The northern and north-western section of the palace complex was occupied by official rooms. Here, a "Lustral basin", reception halls, and ritual and banquet rooms have been identified. In the south wing, which was also two-storied, there were rooms for residents and guests, a small sanctuary, and the monumental paved South entrance to the palace. The Hypostyle hall with its six interior pillars that supported the banquet room on the upper floor is located in the north wing behind the stoa of the Central courtyard. The east wing was almost entirely taken up by storerooms for liquids, with low platforms for the pithoi and a system of channels and liquid collectors. In the southwest corner of the palace complex, eight circular constructions arranged in two rows, of equal size and originally covered, were most likely used for grain storage (Granaries).

The Minoan city, one of the most important in Crete, extended around the palace. Out of the districts and individual residences that have been excavated up to today, the most important is Quartier (district) M.

Quartier M

Quartier M, with a total area of over 3,000 m², belongs to the Protopalatial period and comprises the largest, best-preserved and most important complex of this period in Crete. Its structures were built around 1800 BC and destroyed by fire around 1700 BC, at the same time as the first palaces and the city's other districts. In Buildings A and B, which are far larger than normal dwellings, spaces comparable to those of the palaces have been identified: residential rooms, religious spaces, official halls, storerooms. These large buildings were surrounded by seven smaller buildings, five of which have been identified as craftsmen workshops and houses, including those of a potter, a bronze-worker, and a seal stone engraver.

The Sanctuary of the Horns

Southwest and at a short distance from the Palace of Malia was the so-called Sanctuary of the Horns (1800-1700 BC), a semi-underground complex with various spaces, the most important of which was on the northeast side. Its entrance was marked by large horns of consecration made of plaster.

The Chrysolakkos cemetery

The Protopalatial cemetery at Chrysolakkos, 500 m north of the palace, was a tomb complex with small rectangular spaces that served as mortuary chambers. The famous bee-pendant of Malia was found in one of these.

ΜΙΝΩΙΚΟ ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΚΑΙ ΠΟΛΗ ΜΑΛΙΩΝ

THE MINOAN PALACE AND CITY OF MALIA

ΚΡΗΤΗ / CRETE

i T: 28970 31597

ΚΕΙΜΕΝΟ: Β. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΤΑΠ, ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΩΝ

TEXT: V. APOSTOLAKOU
TRANSLATION: D. BROWN-KAZAZIS
GENERAL SUPERVISION: ARF, PUBLICATIONS
DEPARTMENT

ΜΝΗΜΕΙΑ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
MONUMENTS AND MUSEUMS OF GREECE
e-Ticketing system

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
HELLENIC REPUBLIC
Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Ministry of Culture and Sports

Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων
Archaeological Resources Fund

www.tap.gr